

Bilag.**Betænkning**

afgiben af

den af Landbrugsministeriet under 21de Oktober 1897 nedsatte Kommission
vedrørende Ordningen af Fiskeriet med Aalegaarde og Aalestader.

Under 21de Oktober f. A. har det høje Landbrugsministerium overdraget os Under-
tegnede at tage Spørgsmaalet om Forholdet mellem Kyfsterjernes Aalegaardsfiskeri og
Andres Fiskeri under Overvejelse og at foreslaa en Løsning, der saavidt muligt kan imøde-
komme begge Parters Interesser, saaledes som disse forme sig paa de forfællige Steder
i Landet.

I Henhold hertil have vi den Ære at afgive følgende Betænkning:

Forinden Kommissionen paabegyndte det vanskelige Hverv, som saaledes var bleven
den overdraget, fandt den det retteste ved Undersøgelse paa forfællige Steder at gøre sig
bekendt med de Forhold, hvorunder Efteraarssfiskeriet med Ruser blev drevet, medens disse
Ruser endnu vare udsatte, og den foretog derfor i Dagene fra den 8de—13de November
en Rejse i Aarhusbugten, Lille Belt og forfællige Steder i Store Belt, under hvilken
Fiskerikontroldamperne „Falken“ og „Havørnen“ vare stillede til Kommissionens Raadighed.
Dels ved de Erfaringer, Kommissionen paa denne Maade indhøstede ved Selvsyn og
Samtale med forfællige i Aalesfiskeriet interesserede, dels ved Undersøgelse af Skøder og
andre Dokumenter vedrørende Besiddelsen af Aalegaarde, mener Kommissionen at kunne
give følgende Fremstilling af den historiske Udvikling af Aalegaardsretten og af den Maade,
hvorpaa denne udøves nu for Tiden.

Den ældste Bestemmelse om Aalegaardsretten findes, som bekendt, i Kristian den
Tredies Haandfæstning af 30te Oktober 1536 Art. 11, der lyder saaledes:

„Sammeledes maa og skulle Danmarks Riges Raad og Adel nyde deres fri Fiskeri
for deres egen Grund, som de hidtil af Arrilds Tid med rette havt have, og besønderligen
de i Kong Hanses Tid have havt. Er nogen herover Ket Uret, ville Vi, naar Vi forfare
Lejligheden, hjælpe Hvermand til den Del, han haver Ket til, og skal besønderligen hver
maa nyde Aalegaarde for deres egen Grund, undtagen udi Fjorde, som Kronen og den
menige Mand have Stæde af, dog skulle de Fiskegaarde blive ved Magt, som have været
af Arrilds Tid.“

Der er bleven fremst at den Mening (jfr. Dansk Fiskeriforenings Medlemsblad for
1892, S. 373), at man, dengang denne Bestemmelse udkom, neppe kendte den blanke Aals
Vandring ud mod det aabne Hav i Efteraarssmaanederne, og derfor ikke havde Anledning
til at foreskrive noget om Aalegaarde ud for de aabne Kyfster. Haandfæstningens Bestem-
melse skulde derefter ikke have givet Adelen noget Privilegium paa Aalegaardsfiskeri ved de
aabne Kyfster, men være foranlediget ved, at man var begyndt at udstrække sine Anlæg af
Aalegaarde fra de ferste Bunde ud i Fjordene, og være beregnet paa at begrænse dette
saaledes, at det ikke blev Kronen og den menige Mand til Stæde.